

Pressmeddelande

2010-12-03

Förbättra och förenkla systemen för hjälp till samhällets ekonomiskt utsatta

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) överlämnar i dag rapporten **Enkelt och effektivt - en ESO-rapport om grundtryggheten i välfärdssystemen** till Finansdepartementet. Rapporten är författad av Thomas Pettersson och Edward Palmer.

I rapporten analyseras samhällets ekonomiska stöd till de som är i störst behov av hjälp – det s.k. grundskyddet.

Grundskyddet består av ett tiotal förmåner och omfattar utbetalningar på ca 50 miljarder kronor årligen. Författarna identifierar tre olika brister i grundskyddets nuvarande utformning:

- Krångliga regler gör bidragen svårbegripliga. För hushållen är det många gånger omöjligt att förstå vilka ersättningar de kan få eller hur stora de kan vara.
- Flera förmåner gynnar boende framför andra behov som t.ex. tandvård eller hälsa. De med högst hyra får mest stöd. Att hushållen inte själva får bestämma hur pengarna ska användas minskar bidragens nytta.
- Förmånerna är behovsprövade vilket gör dem träffsäkra, men det kan också medföra att arbete inte alls lönar sig. Den som inte kan påverka sin ekonomi med arbete riskerar att fastna i bidragsberoende. Grundskyddet blir en fattigdomsfälla.

Analysen utmynnar i ett antal förslag till åtgärder för de som får socialbidrag, andra utsatta i aktiv ålder och pensionärer:

- För de allra mest ekonomiskt utsatta, de som får socialbidrag, föreslås sänkta skatter på låga arbetsinkomster, med förebild i de jobbskatteavdrag som redan införts för högre inkomster. Därigenom sänks trösklarna in på arbetsmarknaden för denna grupp och möjligheterna till självförsörjning förbättras.
- För andra i yrkesaktiv ålder förslås att det nuvarande bostadsbidragssystemet avskaffas och ersätts med ett stöd riktat till ensamstående föräldrar – i praktiken ett extra barnbidrag. Därigenom försvinner de kraftiga marginaleffekter som dagens system ger upphov till. Förslaget är utformat så att inget hushåll får minskade inkomster till följd av reformen.

- För förtids- och ålderspensionärer föreslås att dagens tre grundskyddsförmåner (bostadstillägget, det särskilda bostadstillägget och äldreförsörjningsstödet) avskaffas och ersätts med ett nytt, enkelt stöd utan koppling till boendekostnader. Därigenom uppnås avsevärda förenklingar för både mottagare och administration. Inkomstfördelningsmässigt gynnas de med de allra lägsta inkomsterna framför de med lite högre inkomster.

Författarna framhåller att dessa förslag sammantaget medför kraftiga förenklingar, ökade valmöjligheter och förbättrade drivkrafter till arbete. De som har det sämst får det bättre, utan att de som redan har det bra får det sämre.

För frågor om rapporten kontakta författarna Thomas Pettersson, tel. 08-405 10 82 och Edward Palmer, tel. 010-116 92 40.

För ytterligare information om ESO:s verksamhet, kontakta kanslichef Mikael Åsell, tel. 08-405 19 64, eller besök expertgruppens hemsida www.eso.expertgrupp.se.

Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) är en kommitté under Finansdepartementet, med uppdrag att självständigt bidra till att bredda underlaget för framtida samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. ESO tar fram analyser och policyrekommendationer som baseras på aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Arbetet bedrivs huvudsakligen genom att forskare och institutioner får i uppdrag att genomföra kvalificerade studier. Undersökningar utförs även i egen regi. ESO beslutar självständigt vilka ämnen som ska behandlas och vilka rapporter som ska publiceras.